

Ceramic Series

ABERYSTWYTH ARTS CENTRE · No. 7

Geoff Bond

Unlike most of the potters and ceramic artists whose work has been exhibited in this *Ceramic Series*, Geoff Bond lives and works close at hand. His home and workshop are situated up a narrow farm track at Llanafan. But like most of the other makers in this series who have found a place within rural surroundings, Geoff Bond was born and raised in totally different circumstances.

He was born in 1948, in the industrial sprawl of the North West, and discovered his affinity for ceramics by a roundabout route. He trained with ICI, and qualified as an electrical engineer, before finding the alternative possibilities offered by the local art college hard to resist. He intended to study painting, but discovered clay during his foundation course year, and went on to study ceramics at the Central School in London.

He returned to the North West in 1984, to set up his own workshop producing thrown domestic ware, and three years later shifted his operation to the South East of England. In 1981 he moved to Wales, where, as previously, he combines workshop production with part-time ceramics teaching, currently at Aberystwyth College of Further Education.

Geoff Bond, unlike some other ceramic practitioners, does not have a single-track mind. He still makes domestic pottery, but also designs and produces ceramic railway engines for the tourist trade, and in one corner of his home you can even find a spot where he is working on a prototype for flowerpots which double as burglar alarms, activated by their metallic glaze. Such technical facility and mental agility would at certain times and places be seen as commendable and enviable, but it is not currently fashionable, with our official bestowers of favours bent on supporting single-minded "commitment".

The ceramic sculpture which features in this present exhibition, however, demonstrates that Geoff Bond can be ruthlessly single-minded in the pursuit and development of the activity which is most important to him. These 'Tondenos', as he calls them ('tondino' is Italian for a small plate) are a form of ceramic sculpture which he has fully developed only since being in Wales, and their particular qualities relate closely to their Welsh origins.

The basic shape of the 'Tondenos' is a concave bowl, with a 'lip' like that of a dish. Into this shape is built a scene in high relief, which we view front-on, as a wall-mounted or free-standing object (so the back is always hidden). The actual space enclosed by the dish-shape is quite shallow, and cunningly foreshortened perspective is employed to convey an illusion of depth. We are a willing party to this trick, of course, but if we move around the object to assure ourselves of its actual shallowness, we may be surprised to find one or more parts of the composition actually leaping out of the illusory plane in real three-dimensional fullness!

As Geoff Bond says, his 'Tondenos' "can be looked upon as simply being a good likeness of what they are meant to represent." What this means for the artist, however, is that the technique involved forms his central preoccupation. The perspectival connivances, the use of detailed modelling and convincing-looking textures in clay - the ideas stem from the pursuance of such fine technique, rather than the other way round. As he puts it, "What one thinks of doing and what one is capable of doing may be two totally different things."

By now, Geoff Bond's 'Tondenos' have developed in two closely related but different directions. Firstly, there are what you might call "everyday scenes" - a Punch & Judy show, a pub stripper, a farmyard scene, a parachuting airman, breakfast in bed, a cat stalking a rabbit, the potter at work - classic 'genre' scenes executed with wit and warmth, their closely observed tiny details inviting us to peer into them, and to wonder at the apparent verisimilitude in clay of the interior of a cluttered bedroom (tea & biscuits on the bed) or the crowded interior

of a pig-sty. We identify closely with these scenes, even though they are slightly grotesque and patently false.

The second, most recent, series of 'Tondenos' has a storytelling thread running through it. Like all of Geoff Bond's modelled pieces, they are not very spontaneous, being long deliberated upon, and involving considerable research from books, although they spring from the direct observation of nature. Only since moving to Wales has Geoff Bond seen at first hand, in his own 'front yard', such fauna as moles (caught by his own cat), fieldmice and kites, and the experience has had such a strong effect on him that he has combined a desire to make lifesize detailed replications in clay of small animals and wild plants, with a penchant for fantasy storytelling.

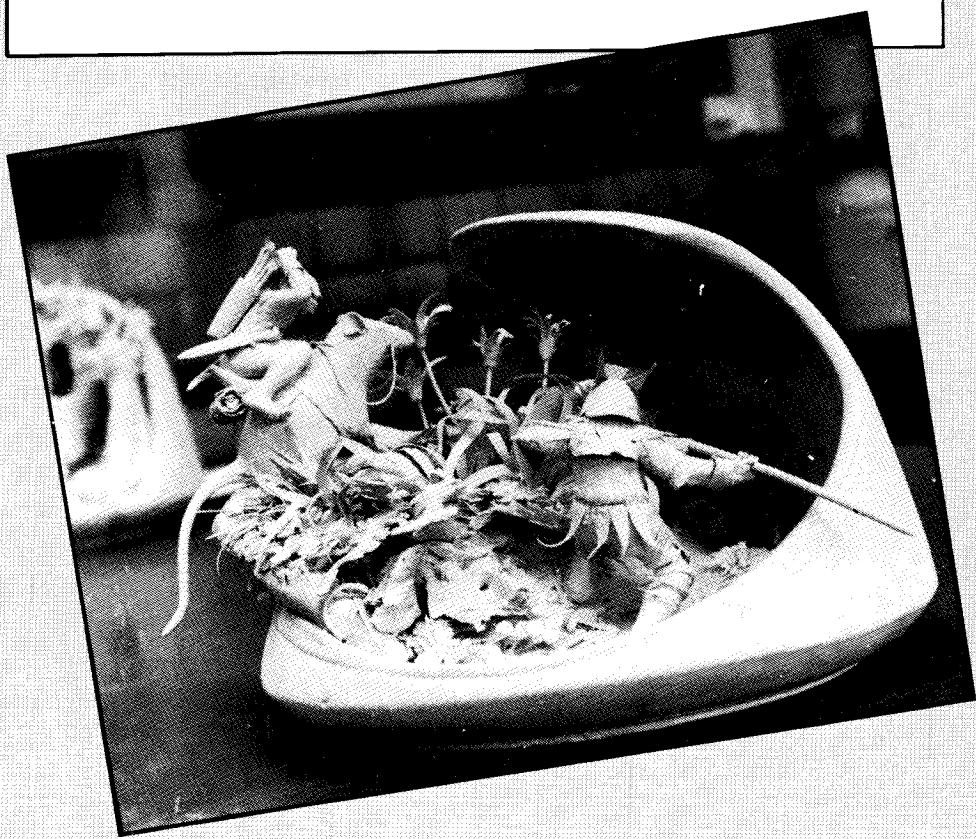
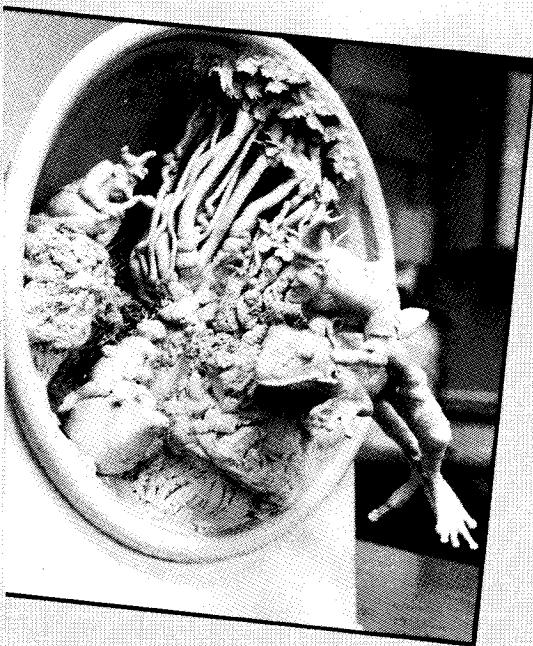
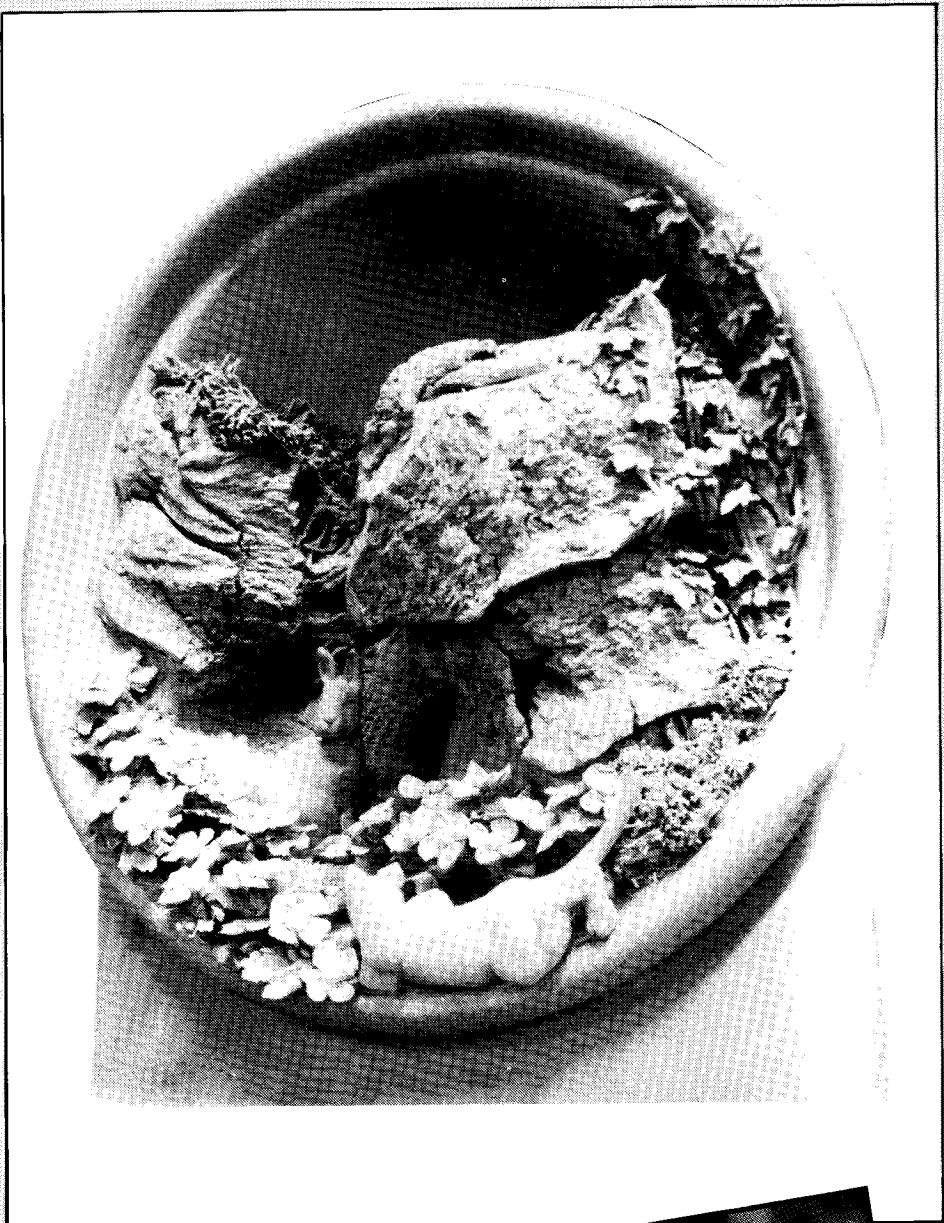
His hedgehogs, frogs, mice and moles, and clumps of daisies and ferns, are so tellingly convincing that we can believe also in the miniature warriors who ride on the animals' backs. Each of these 'fantasy scenarios' has suggested a storyline to their maker, who is in the process of writing down in words the

narrative which will eventually form an integral part of the whole endeavour.

So complex have some of these scenes become, that the original basic dish-shape has stretched to accommodate them, sometimes curling over to form a fluid wave-like form ensconcing an entirely three-dimensional tableau. The delicate fragility of the modelling (which is sometimes done with dental tools) requires trial runs of certain sections, and experiments with 'ceramic engineering' to avoid possible breakages due to 'shrinkage' during firing. The complexity of these pieces forbids the use of underglaze colouring, but the natural creaminess of the unglazed clay adds, rather than detracts, to its 'real but unreal' quality.

Even though Geoff Bond says that he "follows tradition to the nth degree technically", his fantasy 'Tondinos' are too personal, he asserts, for him to feel as though they belong to a tradition in ceramics. All the same, it is possible to sense that this work, however unconsciously, is refining and extending a particularly resilient undercurrent in figurative ceramics.

The history of art is, of course, full of any number of respectable sculpted 'roundels' and painted 'tondos', compressing pictorial space into round or dish-shaped formats. But as soon as you leave the mainstream of art history and enter the realm of interior decoration and popular art, you will find a vast wealth of examples of the pursuit of exact verisimilitude in silver, bronze, ivory or porcelain, in small table-sized format, and with an attendant sense of fantasy (you need think only of Cellini's famous salt cellar, or those amazing Renaissance plates covered with real-looking snakes and snails). There is also a very specific popular tradition of ceramics of grotesque juxtapositions of realistic animal figures, typified by George Tinmouth's salt-glaze Doulton ware of the late nineteenth century, involving frogs racing on mouseback, and suchlike - a ceramic version of Victorian taxidermists' fantasies, perhaps.

As well as expressing their maker's very personal predilections via the technical challenges which he sets himself, the immense popularity of Geoff Bond's 'Tondinos' also suggests that they are furnishing a widely sought form of visual impact which is otherwise in short supply in the world of contemporary ceramic art. Of all the types of work seen in this **Ceramic Series**, Geoff Bond's probably requires the least elucidation.

David Briers

Y Gyfres Gerameg

CANOLFAN Y CELFYDDYDAU ABERYSTWYTH

Rhif 7

Geoff Bond

Yn wahanol i'r mwyaf o'r crochenwyr a'r artistiaid cerameg yr arddangoswyd eu gwaith yn y **Gyfres Gerameg** hon, mae Geoff Bond yn byw ac yn gweithio yn yr ardal. Yn Llanafan ar ochr llwybr fferm cul y mae ei gartref a'i weithdy. Ond fel y mwyaf o'r artistiaid eraill yn y gyfres hon sydd wedi ymgartrefu mewn amgylchfyd gwledig, cafodd Geoff Bond ei eni a'i fagu mewn cefndir cwbl wahanol.

Fe'i ganwyd ym 1948, yn niffeithwch diwydiannol y Gogledd Orllewin, ac fe ddaeth yn ymwybodol o'i atyniad at Gerameg mewn ffyrdd anuniongyrchol. Cafodd hyfforddiant gan ICI a daeth yn beiriannwr trydanol trwyddedig cyn iddo ei chael an anodd i wrthsefyll yr amryfal bosiiliadau a oedd yn cael eu cynnig gan y coleg celf lleol. Ei fwriad oedd astudio peintio, ond daeth i ymdeimlo ag apel clai yn ystod blwyddyn ei gwrs sylfaenol ac aeth ymlaen i astudio cerameg yn y Central School yn Llundain.

Dychwelodd i'r Gogledd Orllewin ym 1974 i sefydlu ei weithdy ei hun ar gyfer cynhyrchu crochenwaith domestig wedi eu llunio ar droell, a thair blynedd yn ddiweddarach symudodd ei weithgaredd i Dde Ddwyrain Lloegr. Ym 1981, symudodd i Gymru, ac yma fel y manau eraill, mae'n cyfuno'r gwaith yn ei weithdy gyda dysgu cerameg yn rhan amser, yng Ngholeg Addysg Bellach Aberystwyth ar hyn o bryd.

Yn wahanol i rai cynhyrchwyr cerameg eraill, nid meddwl un rhigol sydd gan Geoff Bond. Mae'n dal i wneud crochenwaith domestig, ond mae hefyd yn cynllunio ac yn cynhyrchu injans trén cerameg ar gyfer y fasnach ymwellwyr, ac mewn un cornel o'i gartref gallwch ddod ar draws man lle mae hyd yn oed yn gweithio ar brototeip ar gyfer potiau blodau fydd hefyd pan ysgogir eu gwydredd metelig yn rhoi rhybudd o bresenoldeb lladron. Mewn rhai manau ac ar rai adegau byddai'r fath fedrusrwydd technegol a bywiogrwydd meddyliol yn cael ei gymeradwyo a'i chwennych, ond nid dyna'r ffasiwn y dyddiau hyn ymhlieth ein nawddogwyr swyddogol sydd â'u bryd yn hytrach ar gefn "ymroddiad" di-wyro.

Fodd bynnag, mae'r cerflunwaith cerameg sy'n cael ei ddangos yn yr arddangosfa hon, yn profi y gall Geoff Bond fod yn gwbl ymroddedig wrth ddilyn a datblygu'r gweithgarwch sydd fwyaf pwysig yn ei olwg. Math o gerflunwaith cerameg y mae wedi ei ddatblygu'n llawn ers iddo ddod i Gymru yw'r 'Tondenos' hyn fel y mae'n eu galw (y gair Eidalaidd am blât fechan yw 'tondin') ac mae eu hawsawd arbennig yn perthyn yn agos i'w tarddiad Cymreig.

Ffurf sylfaenol y 'Tondenos' yw ffurf bowlen geugrwn, gydag ymyl fel sydd ar ddysgl. Yn y ffur hon fe adeiladir golyga mewn cerfwrdd uchel y byddwn ni'n edrych arno o'r tu blaen, fel gwthrych yn honganiar fur neu wedi ei osod i sefyll (fel bod y cefn bob amser o'r golwg). Mae'r gofod o fewn i'r ffurf bowlen yn eithaf bas a gwneir defnydd cyfrwys o berspectif wedi ei ragyrhau i gyfleo argraff o ddyfnder. Rydym ninnau,

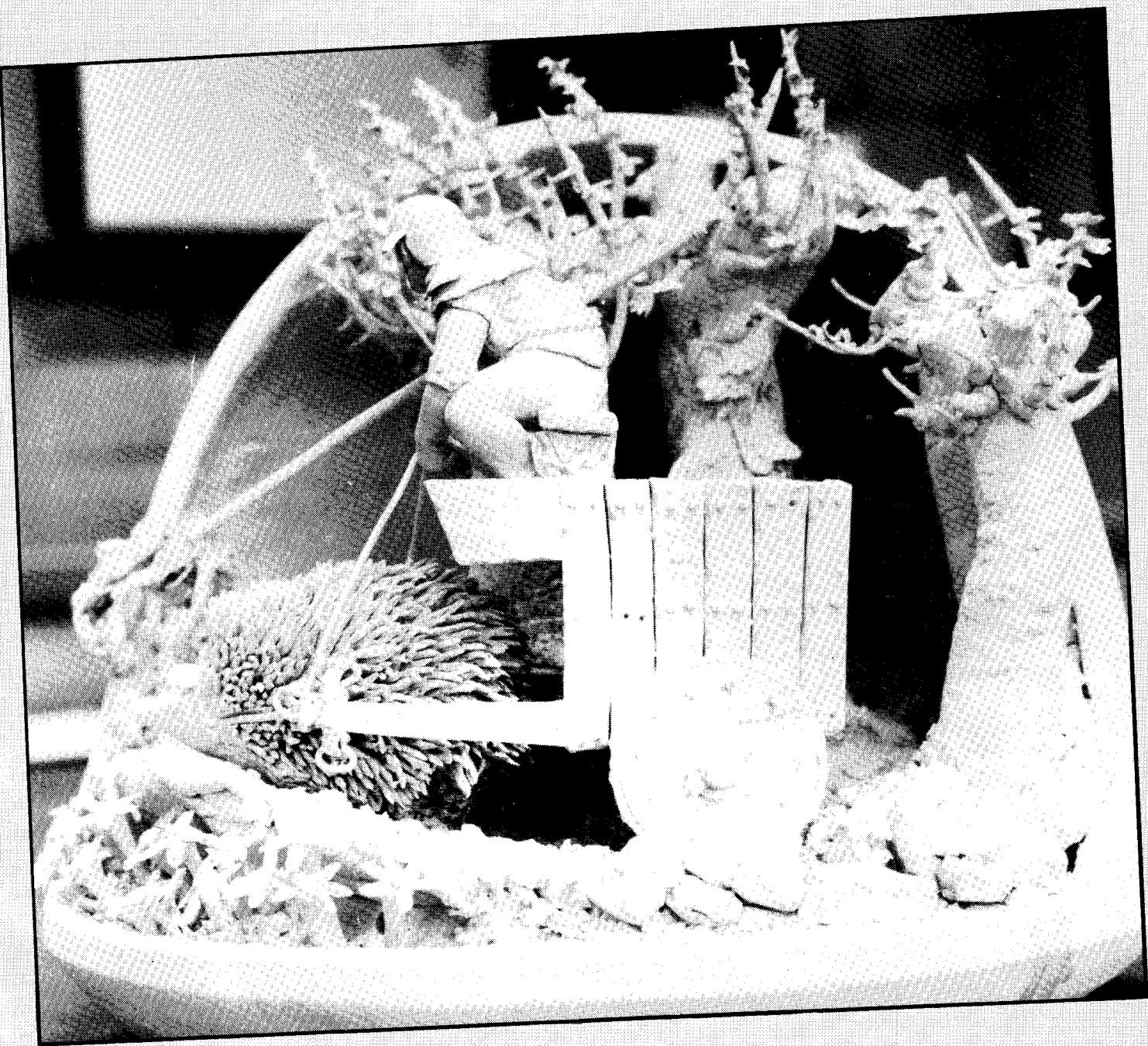
wrth gwrs, yn gwbl ymwybodol o'r ystryw hon, ond os awn oddi amgylch y gwrrhrych i'n sicrhau ein hunain o'i faster gwirioneddol, dichon y cawn ein synnu o ganfod fod un neu ragor o rannau'r cyfansoddiad yn llamu allan o'r gwastad ymddangosiadol yn sylweddau tri dimensiwn real.

Fel y dywed Geoff Bond, "gellir edrych ar y 'Tondenos' fel dim mwy na llun da o'r hyn y bwriedir iddynt ei gynrychioli." I'r artist, fodd bynnag, mae hyn yn golygu mai'r hyn sy'n mynd â'i fryd uwchlwm popeth arall yw'r dechneg sydd ynglŷn â'r gwaith. Y dyfeisiadau yn ymwned â pherspectif, y defnydd o fodelu manwl ac ansawdd clai sy'n edrych yn argyhoeddiadol - o ddilyn technegau manwl o'r fath y cyfyd y syniadau, yn hytrach nag o'r cyfeiriad arall. Fel y dywed ei hun, "Gall yr hyn mae rhywun yn fwriadu ei wneud a'r hyn mae rhywun yn llwyddo i'r wneud fod yn ddau beth cwbl wahanol."

Erbyn hyn, datblygoedd 'Tondenos' Geoff Bond i ddau gyfeiriad gwahanol er fod perthynas agos rhyngddynt. Yn gyntaf, ceir yr hyn y gellid ei alw'n "olgyfeydd bob

dydd" - sioe Pwnsh a Jiwdi, noethlymunwraig mewn tafarn, buarth fferm, awyrennwr ar baras iwt, brecwast yn y gwyl, cath ar drywydd cwningen, crochenydd wrth ei waith - golygfeydd 'genre' clasurol wedi eu llunio'n ffraeth ac yn apelgar. Mae eu manylion bychain, sy'n ffrwyth sylwgarwch dyfal, yn ein gwahodd i edrych i mewn iddynt ac i ryfeddu at y tebygrwydd ymddangosiadol mewn clai i'r tu fewn i ystafell wely'n llawn annibendod (te a bisgedi ar y gweiny) neu gynnwys gorlawn cwt mochyn. Rydym ni'n gallu uniaethu ein hunain yn agos â'r golygfeydd hyn, er gwaetha'r ffraith eu bod yn amlwg ffug a bod elfen o'r grotësg ynddynt.

Mae elfen storiol yn rhedeg drwy'r ail gyfres, y gyfres ddiweddaraf o 'Tondenos'. Fel yn achos y cyfan o waith modelu Geoff Bond nid gweithiau byrfyfyr mohonynt; bu cryn bendroni uwch eu pennau gan gynnwys ymchwil mewn llyfrau, er eu bod yn deilio o sylwi'n uniongyrchol ar natur. Dim ond ers iddo ddod i fyw i Gymru y gwelodd Geoff Bond drosto'i hun, yn ei 'iard ffrynt', y fath greaduriaid â gwaddod (a ddal iwyd gan ei

gath ei hun), llygod y mae's a barcutiaid, ac mae'r profiad wedi cael cymaint o effaith arno nes ei fod wedi cyfuno awydd i greu copiau manwl llawn faint o greaduriaid bychain a phlanhigion gwylt gyda'i duedd i adrodd storau ffantasi.

Mae ei ddraenogod, ei lyffantod, ei llygod a'i waddod a'i glystyrau o lygaid y dydd a rhedyn mor gwbl argyhoediad fel y gallwn gredu hefyd yn y rhyfelwyr bychain sy'n marchogaeth yr anifeiliaid. Mae pob un o'r 'senarios ffantasi' hyn wedi rhoi syniad am stori i'w gwneuthurwr, ac mae yntau yn y broses o ysgrifennu'r storau hyn a fydd ryw ddydd yn rhan hanfodol o'r gwaith cyfan.

Gymaint yw'r cymhlethod y rhai o'r golygfeydd hyn nes bod y ffurf bowlen sylfaenol gwreiddiol wedi ei ymestyn er mwyn gallu eu cynnwys, ar dro yn crychus drosodd nes creu siâp tonnog hylif sy'n cofleidio tablo sy'n gyfangwbl mewn tri dimensiwn. Mae breuder cain y modelu (a wneir weithiau gydag offer deintydd) yn gofyn am iddo roi mwyn nag un cynnig ar lunio rhai o'r rhannau ac yn peri fod yn rhaid arbrofi gyda 'pheirianwaith cerameg' er

mwyn osgoi toriadau posibl oherwydd crebachu yn ystod y tanio. Mae cymhlethod y gweithiau hyn yn ei gwneud yn amhosibl i ddefnyddio lliw o dan wydredd, ond mae ansawdd hufenaid naturiol y clai heb y gwydredd yn ychwanegu at ei ansawdd 'real aereal', yn hytrach nag yn tynnud oddi wrtho.

Er fod Geoff Bond yn hawlio ei fod "yn dilyn traddodiad hyd yr eithaf yn dechnegol", mae ei 'Tondinos' ffantasiol yn rhy bersonol, meddai ef, iddo allu teimlo eu bod yn perthyn i unrhyw draddodiad mewn cerameg. Er hynny, y mae hi'n bosibl synhwyro fod ei waith, pa mor ddiarwybod bynnag, yn ymestyn ac yn coethi islif arbennig o hydwyth mewn cerameg ffigurol.

Mae hanes celf, wrth gwrs, yn llawn o'r faint o fynner o weithiau crynion parchus wedi eu cerflunio a 'tondos' wedi eu peintio, er mwyn cywasgu gofod darluniol i ffurf gron neu ffurf dysgl. Ond y munud y cefnwrch ar brif ffrwd hanes celf a throi i fyd addurno ystafelloedd a chelfyddyd boblogaidd, fe ddowch ar draws cyfoeth mawr o enghrefftiau o'r ymgais i greu tebygolrwydd manwl mewn arian, efydd, ifori neu borslen, o faint y gellid eu gosod ar fwrdd, a chyda

naws ffantasiol o'u cwmpas (does dim rhaid i chi feddwl ymhellach nag am lestr halen enwog Cellini, neu'r platau rhyfeddol hynny o gyfnod y Dadeni sy'n llawn o nadredd a malwod real iawn eu golwg). Ceir hefyd draddodiad poblogaidd penodol iawn o gerameg sy'n cynnwys cyfosodiad grotësg o ffurfiau anifeiliaid realistig. Mae'r crochenwaith Doulton gwydredd halen a wnaed yn niwed y bedwaredd ganrif ar bymtheg gan George Tinmouth yn nodweddiaid o'r traddodiad ac yn cynnwys llyffantod yn rasio ar gefn llygod a phethau o'r fath - fersiwn mewn cerameg o ffantasiau stwffwyr anifeiliaid oes Fictoria, efallai.

Yn ogystal â rhoi mynegiant i hoffterau cwbl bersonol eu gwneuthurwr drwy gyfrwng yr her dechnegol y mae'n ei gosod iddo'i hun, mae poblogrwydd rhyfeddol 'Tondenos' Geoff Bond yn awgrymu hefyd eu bod yn cyfarfod y galw sylweddol am argraff weledol sydd, ar wahân i'r gweithiau hyn, yn ddigon prin ym myd celfyddyd cerameg gyfoes. O'r holl fathau o waith a welwyd yn y **Gyffres Gerameg** hon, mae'n debyg mai gwaith Geoff Bond sydd angen lleiaf o estoniad.

David Briers